

Akademie věd České republiky
Prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr.h.c.
předseda
Národní 3
117 20 Praha 1

V Praze dne 14. 7. 2011

Otevřený dopis předsedovi Akademie věd České republiky

Vážený pane předsedo,

Transparency International – Česká republika, o. p. s. (dále jen „TIC“) je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapování stavu korupce v ČR a aktivní přispívání k jejímu omezování. V rámci svých aktivit se TIC seznámila s problematikou provádění archeologických výzkumů, které považuje, vzhledem k nedostatečnému systému kontroly, za prostředí s vysokou mírou korupčních rizik. Důvodem, proč se na Vás TIC v této souvislosti obrací, je skutečnost, že Akademie věd ČR hraje v celé problematice archeologických výzkumů klíčovou roli, neboť pouze osoby a organizace mající s Akademií podepsanou příslušnou dohodu, jsou oprávněny archeologické výzkumy provádět.

Dne 22. prosince 2010 vypověděla Vaše Akademie věd ČR dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů, uzavřenou na základě § 21 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči se společností ZIP, o. p. s. Jedním z důvodů, proč byla tato dohoda vypovězena, bylo následující tvrzení: *„Zcela nepřijatelný postup zvolila ZIP, o. p. s., když se ucházela o realizaci záchranného archeologického výzkumu v Kašperských Horách. Tento výzkum byl svěřen společnosti Archaia Jih, o. p. s., společnost ZIP, o. p. s. však proti tomuto rozhodnutí podala stížnost k Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. ZIP, o. p. s. ve své zakládací listině vymezuje provádění terénních, dokumentačních, technických a laboratorních prací na archeologických výzkumech jako obecně prospěšné služby, obecně prospěšné služby však nemohou být předmětem hospodářské soutěže.“*

TIC se nechce věnovat konkrétnímu případu, protože spory z něj vzešlé by v právním státě měl řešit příslušný správní úřad, případně soud. **Chce pouze zdůraznit, že považuje za nepřijatelné, aby výpověď smluvního vztahu byla ze strany instituce zřízené zákonem odůvodněna tím, že druhá strana využila jí zákonem přiznané oprávnění.** V celé situaci se pak jeví jako nepodstatná skutečnost, že podání na Úřad na ochranu hospodářské soutěže bylo opodstatněné, protože tento dal společnosti ZIP za pravdu a v konkrétním případě rozhodl o pochybení zadavatele veřejné zakázky, tedy města Kašperské Hory.

Přestože můžeme oblast archeologie považovat za činnost uskutečňovanou ve veřejném zájmu, tedy za obecně prospěšné služby, které by jako takové neměly být předmětem hospodářské soutěže, zajisté lze souhlasit s tím, že i na takovéto služby se musí vztahovat pravidla a sankční mechanismy postihující případné porušení zákonů. Bez nich se totiž výzkum zaměřený na záchranu kulturního dědictví stává pouhým drancováním odkazu našich

předků. Za současné absence potřebných kontrolních mechanismů a přímé zákonné regulace v této oblasti, která je již dlouhodobě kritizována, a to především ze strany odborné veřejnosti, je potřebné zákonnou regulaci hledat i v normách upravujících veřejné zakázky a hospodářskou soutěž. V situaci, kdy se pak lze důvodně obávat například nehospodárného nakládání s veřejnými prostředky, je, dle názoru TIC, povinností každého zúčastněného subjektu využít všech zákonných mechanismů, které zákon pro tyto případy předvídá.

Vážený pane předsedo, pevně věříme, že nově připravovaná novela zákona o památkové péči přinese do celé oblasti potřebnou efektivní kontrolu, která napraví nedobrou pověst týkající se provádění archeologických výzkumů. Rovněž doufáme, že se Akademie věd ČR, jakožto klíčová instituce v této oblasti, zasadí o vytvoření takových funkčních mechanismů, které napříště dokáží korupční rizika ve sféře archeologických výzkumů eliminovat. Také věříme, že do budoucna již nebudou Vaší institucí postihovány osoby nebo společnosti pro naplňování svých zákonem zaručených práv.

Děkuji a jsem s pozdravem

.....
Transparency International – Česká republika, o. p. s.
David Ondráčka
ředitel